REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
01 4735 531
gp@zagovornik-rs.si

Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
Mestni trg 4
1000 Ljubljana

E: gp.svz@gov.si

Številka: 0702-93/2021/2
Datum: 28. 5. 2021

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede dostopnosti Pravno-informacijskega sistema RS (PISRS)

Spoštovani,

Zagovornik načela enakosti (Zagovornik) je dne 28. 5. 2021 prejel sporočilo stranke, odvetniške družbe, glede nedostopnosti Pravno-informacijskega sistema RS (PISRS). Iz obvestila na spletni strani PISRS z dne 24. 5. 2021 izhaja, da je bil v zalednem sistemu spletišča www.pisrs.si zaznan varnostni incident, ki je že v obravnavi pri vladnem odzivnem centru za kibernetsko varnost in pristojnih službah Ministrstva za javno upravo. Iz navedenega razloga je spletišče PISRS do nadaljnjega nedosegljivo. V obvestilu je nadalje navedeno, da si vse pristojne službe prizadevajo, da sistem vrnejo v normalno delovanje v najkrajšem možnem času. Pod obvestilo je podpisana Služba Vlade RS za zakonodajo kot upravljalec sistema PISRS. Stranka navaja, da tistih, ki si lahko privoščijo primerljive plačljive komercialne storitve, kot sta IUS INFO in TaxFinLex, navedena nedostopnost sicer ne ovira, ovira pa tiste uporabnike sistema PISRS, ki si plačljivih storitev ne morejo privoščiti. Stranka opozarja, da je obvestilo objavljeno že pet dni, sistema pa je nedostopen še dlje.

Stranka je izrazila razumevanje, da so varnostni incidenti možni, vendar pa meni, da tako dolgotrajno nedelovanje takšnega informacijskega sistema v današnjem času preprosto nedopustno. Stranka opozarja na nujnost dostopnosti osrednjega informacijskega portala v državi, primarno seveda v interesu nemotenega izvajanja veljavnega pravnega reda in učinkovitega uveljavljanja pravic vseh pravnih subjektov. Stranka opozarja, da je nedostopnost brezplačnega informacijskega sistema, ki omogoča vpogled v pregleden sestav predpisov, diskriminatorna do oseb, ki si plačljivih storitev ne morejo privoščiti v primerjavi s tistimi, ki si jih lahko privoščijo.

Po stališču Zagovornika prijavitelj utemeljeno opozarja na prikrajšanost oseb pri dostopu do transparentnih in celovitih informacij o veljavnih pravnih predpisih. Ocenjujemo, da nedostopnost lahko postavlja v neenak položaj osebe ali skupine glede na njihovo premoženjsko stanje in družbeni položaj. Brezplačnega informacijskega sistema s podatki o predpisih PISRS se namreč poslužuje velika večina prebivalstva, z izjemo tistih, ki so zaposleni v podjetjih in organizacijah, naročnicah plačljivih komercialnih storitev, ki ponujajo dostop do pravnih predpisov. Zavedamo se, da sta brezplačni alternativi nedelujočemu PISRS portal Uradnega lista in pa podatkovna baza Državnega zbora, vendar pa sta ti dve alternativi neprimerljivi s PISRS. Uradni list namreč ne objavlja neuradnih prečiščenih besedil predpisov, prav tako pa ne omogoča preglednega iskanja neveljavnih predpisov. Na portalu Državnega zbora pa so objavljena samo nekatera neuradna prečiščena besedila, pa še ta na bistveno manj pregleden način.

Zagovornik podpira splošno dostopnost prebivalstva, tako pravnih kot tudi fizičnih oseb, do transparentnih in celovitih informacij o pravnih predpisih, do informacij o tem, kateri predpisi so veljavni in kateri neveljavni, ter do informacij o tem, kateri podzakonski akti so sprejeti na podlagi katerih zakonov, ter do uradnih in neuradnih prečiščenih besedil vseh predpisov. Edini brezplačni portal, ki to

omogoča, je PISRS. Dostop je ključen z vidika uresničevanja ustavnih načel, kot je načelo pravne države iz 2. člena Ustave Republike Slovenije, pa tudi posameznih ustavnih pravic, zlati pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave, pravice do sodnega varstva iz 23. člena Ustave, pravice do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave ter pravice do rehabilitacije in odškodnine iz 31. člena Ustave.

Dostopnost do celovitih veljavnih predpisov je pomembna tudi z vidika ustavne določbe o obveznosti objavljanja predpisov iz 154. člena Ustave, ki ji je v osnovi sicer zadoščeno z objavo v Uradnem listu RS, vendar pa objava zgolj v Uradnem listu RS ne omogoča preglednosti nad prečiščenimi besedili, preglednosti veljavnih pravnih aktov v primerjavi z neveljavnimi ter preglednosti nad skladnostjo med zakonskimi in podzakonskimi akti.

Pri Zagovorniku razumemo in upoštevamo možnost varnostnih incidentov v informacijskih sistemih Republike Slovenije, poudarjamo pa nujnost hitrega naslavljanja teh tveganj ter skrb za stalno dostopnost PISRS kot osrednjega brezplačnega vira podatkov o veljavnih predpisih v Republiki Sloveniji za vse kategorije prebivalstva, ne glede na njihovo premoženjsko stanje in družbeni položaj.

Posledično Zagovornik Službi Vlade RS za zakonodajo na podlagi pristojnosti iz 21. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) priporoča:

1. **naj z vsemi razpoložljivimi viri in ukrepi zagotovi dostopnost Pravno-informacijskega sistema RS (PISRS) kot osrednjega brezplačnega vira podatkov o veljavnih predpisih v Republiki Sloveniji, v luči zagotavljanja pravne varnosti vseh pravnih in fizičnih oseb.**

Službo Vlade RS za zakonodajo prosimo za pisni odziv v roku 15 dni od prejema priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- naslovniku (po e-pošti),
- zbirka dok. gradiva.